

Естетичното чувство е не по-малко вездещо и неразлъчно отъ човѣшката душа. Любовта къмъ изкуствата и нераздѣлността имъ отъ живота на човѣчеството сж много познати вѣща. Достатъчно е да си спомнимъ, че макаръ въ ограниченъ и обеднѣлъ видъ, изкуствата живѣятъ дори въ най-трагичнитѣ епохи на човѣчеството, така много тѣ сж при-сжщи на душевния му животъ. Като бликатъ подъ нанора на социалния животъ, изкуствата, на свой редъ, упражняватъ върху него влия-ния, даватъ му своя отевъкъ. Любовта къмъ тонове, краски, хармонии повече или по малко материални, е голѣмо, здраво и прекрасно съ-единително звено между човѣшката чувствител-ностъ и социалния животъ.

§ 3. Идеи.

Auguste Comte счита, че главния двига-тель на социалния животъ сж *идеитѣ*. Очевидно е, че тѣ иматъ своето капитално значение въ човѣшката еволюция, че сж мощни сили. Но чувствата като че ли сж вѣщо повече! Като че ли въ тѣхната областъ и тази на инстинк-титѣ природнитѣ сили действатъ по-пълно и свободно, като че ли чрезъ тѣхъ по-силно и вѣрно блика онова, което е сжществено въ човѣшката душа, и за това тѣ сж, като че ли, най-буйния и неудържимъ потикъ къмъ животъ и дѣла. Всичко онова, което съставлява реал-ността на социалния животъ: закони, право, държава, църква и пр., има, може да се каже, въ основата си вѣкакво *чувство*. „Истина, лъжа, мъдростъ, правда, добро, зло, ангелъ, демонъ, всичката вѣра и размисълъ на човѣка, цѣлото му *crédo* сж премѣсени съ чувства“.*) И необ-

*) Duprat.